[CONSTANTIJN HUYGENS] (DEN HAAG)
AAN JACQUES-PINETON DE CHAMBRUN [ORANGE]
27 JANUARI 1667
6598

Antwoord op een verloren gegane brief van Chambrun van 5 januari 1667.
Samenvatting: Huygens schrijft Chambrun over staatszaken. In een postscriptum laat hij Chambrun aan Béanger meedelen dat hij een brief van mevrouw Gessan heeft ontvangen.
Over een antwoord van Chambrun is niets bekend.
Primaire bron: Den Haag, Kon. Bibl., Hs. KA XLIX, dl. 3, pp. 23-24: afschrift (apograaf).
Vroegere uitgave: Jonckbloet 1882, nr. 53, p. 43: postscriptum.
— Worp 6, nr. 6598, p. 206: samenvatting.
Namen: Pierre de Béranger (heer van Beaufain; 1620c-1671); Gédéon de Bergier, heer van Alençon; Laurens Buysero; Mme de Gessan; Jean Sauzin; Claude de Vincens, heer van Causans (1610c-1678); Alençon; Vauroze; Julien.
Plaatsen: Orange; Vaucluse.
Titels: *Relation* (Chambrun 1666).

Transcriptie

Copie.

[1]À Monsieur de Chambrun.

À La Haye, ce 27e Janvier 1667.

Monsieur,

Tant que Monsieur Sauzin est icy, je prétens que personne à Orange ne présume d'entrer en compte avec moy sur le commerce des lettres. Il a eu la bonté de se charger parfois de mes recommandations à tout ce qui j'ay laissé par delà d'amis qui daignent se souvenir de moy. Si vous souffrez que je vous tienne du nombre, prenez, je vous prie, vostre part dans l'assignation, et ne cessez jamais de croire que tant que je seray, je seray tousjours tel en vostre endroict que vous m'avez veu partir.

Pour les affaires que vous prenez la peine de me recommander, ledit Sieur Sauzin vous aura bien informé, que nous attendons les occasions pour y effectur quelque chose de bon; et je serois marry de le veoir sortir d'icy, sans qu'il emportast quelques résolutions, qui vous donnassent par delà de la satisfaction de mon entremise, à laquelle ceux, à qui je l'ay promise, ont raison de s'attendre. S'il n'eust tenu qu'à moy, il y a longtemps que vous l'auriez reveu, mais Monsieur Busero l'a tenu si occupé en nos archives, et il y a travaillé avec tant de diligence, qu'enfin, s'il estoit utile à Orange, on a jugé qu'il estoit nécessaire icy bien loing, cependant de ces emploiz imaginaires que j'ay veu causer de si ridicules ombrages parmi vous autres, comme si le mystère estoit de bouleverser tous les ordres de l'estat par son moyen, donc je vous le déclare aussi peu coupable que moy-mesme.

Je travaille donc tant que je puis à vous le renvoyer au plustost et espère d'en venir à bout, sachant bien qu'à Orange on en a grand besoin, et qu'il n'est pas raisonnable de le tenir plus longtemps hors de chez luy. Il ne manquera pas aussi de vous porter des exemplaires de vostre relation, où vous trouverez quelques fautes de l'imprimeur, quelque attention qu'on ayt apportée à les corriger. Il n'y a surtout un nombre d'insupportables dans mon dernière poème de Vaucluse, qui m'a faict enrager.

Je viens d'essuyer un furieux rheume, qui, estant passé, des tournemens de teste m'ont saisi. On en attribue la cause entre autres au grand froid qu'il faict. Ces incommoditez et des voyages que j'ay esté obligé de faire

1. Naam geadresseerde autograaf.

© Rudolf Rasch, transcripties en vertalingen

https://resources.huygens.knaw.nl/briefwisselingconstantijnhuygens/brief/nr/6598

sur l'arrière-saison, me doibvent mesmes tenir lieu d'excuse envers de ces amis, qui │24│ croiront avoir sujet de ce plaindre de mon silence, comme sont Messieurs de Cosans, de Beaufain, d'Alençon, Vauroze, Julien et d'autres. Quand vous les rencontrerez, je vous supplie de les bien asseurer de ma parfaicte inclination à leur rendre tout service de mon pouvoir, et que je leur en feroy veoir les effects où je seray trouvé capable de procurer le bien de leurs interests. J'en dis de bon cœur autant au lecteur bénévole, de qui je suis sans réserve,

Monsieur,

très-humble et très-acquis serviteur
[etc.]

Vous m'obligerez d'advertir Monsieur de Beaufain, que j'ay receu un compliment de Monfleuri, escrit de la main de Madame de Gessan, auquel il ne sera point faict de respondre, si ce n'est qu'il prenne la peine de m'y assister, comme je l'en supplie, incapable qu'il me connoist d'aller du pair avec tant d'éloquence et de civilité. Vostre dernière estoit du 5e courrant.

Vertaling

Aan de heer Chambrun.

Den Haag, 27 januari 1667.

Mijnheer,

Zolang de heer [Jean] Sauzin hier is, ga ik ervan uit dat niemand in Orange erover denkt om met mij een briefwisseling te willen beginnen. Hij heeft de goedheid gehad zich soms met mijn aanbevelingen te belasten jegens alle vrienden aldaar die zich verwaardigen zich mij nog te herinneren. Als u toestaat dat ik u onder hen reken, aanvaard dan, alstublieft, uw aandeel in de toewijzing, en blijf geloven dat ik u altijd zo toegedaan zal zijn als toen u mij zag vertrekken.

Wat betreft de zaken die u onder mijn aandacht brengt: de heer [Jean] Sauzin heeft u goed ingelicht, dat wij gelegenheden afwachten om iets goeds tot stand te brengen, en ik zou hem niet van hier willen laten vertrekken zonder enkele besluiten die u aldaar de tevredenheid over van mijn tussenkomst zouden laten blijken, waarnaar zij aan wie ik die heb beloofd met reden mogen uitzien. Als het slechts van mij afhing, had u hem allang teruggezien, maar de heer [Laurens] Buysero heeft hem zo lang in onze archieven beziggehouden en [2]hij heeft er zo ijverig in gewerkt dat men meende dat hij, als hij in Orange nuttig zou zijn, hier nog veel nuttiger was, zij het in die denkbeeldige zaken die ik bij u zo'n belachelijke achterdocht heb zien veroorzaken, alsof het geheim eruit bestond door middel van hem alle regels van de staat omver te werpen, waaraan ik hem even weinig schuldig verklaar als mijzelf.

Ik werk er dus zoveel als ik kan aan om hem zo snel mogelijk bij u terug te bezorgen en hoop daarin spoedig te slagen, in de wetenschap dat Orange dat dringend nodig heeft en dat het niet redelijk is hem nog langer van huis weg te houden. Hij zal u ook zeker exemplaren van uw [3]verslag bezorgen, waarin u enkele drukfouten zult aantreffen, hoeveel aandacht men ook heeft besteed aan de correctie ervan. Er zijn er met name [4]verschillende onvergeeflijke in mijn laatste gedicht over de Vaucluse, die mij woedend hebben gemaakt.

Ik heb zojuist een afschuwelijke aanval van reumatiek gehad; toen die weg was hebben hoofdpijnen mij in hun greep genomen. Men schrijft dat onder meer toe aan de grote koude die hier heerst. Dergelijke vervelende

2. Sauzin?
3. Chambrun, *Relation de ce qui s'est passé au restablissement d'Orange* (Orange: Eduard Raban, 1666).
4. Het laatste woord van regel 15 luidt bij Huygens 'insontibus' (onschuldig), in de *Relation* 'insolentibus' (ongewoon). In regel 16 zijn de woorden 'vel suo in coetu' vervangen door 'virgines inter', in regel 37 is de volgorde van 'volens libens' omgewisseld.

© Rudolf Rasch, transcripties en vertalingen

https://resources.huygens.knaw.nl/briefwisselingconstantijnhuygens/brief/nr/6598

zaken en reizen die ik moest maken in het na-seizoen moet ik als verontschuldigingen aanvoeren jegens die vrienden, die menen reden te hebben zich te beklagen over mijn stilzijgen, zoals de heren van [5]Causans, [6]Beaufain, [7]Alençon, Vauroze, Julien en anderen. Wanneer u hen spreekt, vraag ik u hen te verzekeren van mijn volstrekte wens hen naar mijn vermogen van dienst te zijn en dat ik hun daarvan de resultaten zal laten zien waar ik in staat ben bevonden om hun belangen te behartigen. Ik zeg van harte hetzelfde tegen de goedgunstige [8]lezer, van wie ik zonder terughoudendheid ben,

mijnheer,

de nederige en toegedane dienaar,
[enz.]

U zou mij verplichten als u de [9]heer van Beaufain, zou willen berichten, dat ik een [10]bedankbrief uit Montfleuri heb ontvangen, geschreven door mevrouw de Gessan, waarop in het geheel geen antwoord mogelijk zal zijn, tenzij hij de moeite neemt mij te helpen, zoals ik hem verzoek, aangezien hij weet dat ik niet in staat ben haars gelijke te zijn in zoveel welbespraaktheid en fijnzinnigheid. Uw laatste [11]brief dateerde van de 5de van deze maand.

5. laude de Vincens, heer van Causans.
6. Pierre de Béranger, heer van Beaufin.
7. Gédéon de Bergier, heer van Alençon.
8. Chambrun.
9. Pierre de Béranger.
10. Voor de *Pathodia*: zie Mme de Gessan aan Huygens, eind 1666 (verloren) en Huygens aan Béranger, 14 oktober 1666 (***6584***).
11. Chambrun aan Huygens, 5 januari 1667 (verloren).

© Rudolf Rasch, transcripties en vertalingen

https://resources.huygens.knaw.nl/briefwisselingconstantijnhuygens/brief/nr/6598